

Głośnie wystawy, włączająca edukacja, ciekawe wydawnictwa i wiele więcej: program Muzeum Warszawy na rok 2023.

Porywająca opowieść o odradzającym się mieście – *Zgruzowstanie Warszawy 1945–1949*, pierwsza w Polsce wystawa poświęcona drag queen, ikonie warszawskiej sceny queerowej – *Kim Lee. Królowa Warszawy*, czy festiwal **WARSZAWA W BUDOWIE w zupełnie nowej formule, po raz pierwszy organizowany przez Muzeum Warszawy. Ostatnie dwanaście miesięcy to rekordowa liczba wydarzeń, świetne recenzje wystaw i wysoka frekwencja. Nie inaczej zapowiada się rok 2023!**

Warszawa powstała z gruzów. Materiały budowlane użyte do powojennej odbudowy tkanki miejskiej pozyskiwane były z ruin, a życie stolicy w latach 1945–1949 toczyło się wokół rozbiórek, pozyskiwania i przerabiania tego, z czego potem można było budować na nowo. O tym opowie wystawa ***Zgruzowstanie Warszawy 1945–1949***, której otwarcie już 30 marca.

W pierwszej połowie roku w Muzeum Woli królować będzie **Kim Lee** – legenda polskiego dragu. Wystawa kostiumów, elementów stroju, pamiątek, zdjęć i filmów z występów najslawniejszej warszawskiej drag queen potrwa aż do końca lipca, a ekspozycji towarzyszyć będą wydarzenia specjalne: pokazy filmowe, warsztaty, oprowadzania, spotkania.

Warszawa nieustannie jest w budowie – jak każde żyjące miasto. Czy przyjmowane kierunki rozwoju zawsze są słuszne? Z czego wynikają? Jak mieszka się w Warszawie teraz, jakie scenariusze są możliwe? To pytania stawiane podczas **festiwalu WARSZAWA W BUDOWIE** już od ponad dekady. Piętnastą edycję w 2023 roku przygotowuje Muzeum Warszawy. Festiwal odbędzie się między 22 września a 22 października, a wystawa w Muzeum Woli z nim związana potrwa aż do lutego 2024 roku.

Nadchodzące wystawy czasowe

Kim Lee. Królowa Warszawy, Muzeum Woli, 2.02–30.07.2023

Wystawa *Kim Lee. Królowa Warszawy* przybliży sylwetkę najśłynniejszej warszawskiej drag queen. Wykreowana przez Andy'ego Nguyena postać stała się ikoną polskiej kultury queerowej. Kim Lee królowała na warszawskiej scenie przez niemal dwie dekady, do śmierci w 2020 roku.

Obok kostiumów na wystawie pojawią się zdjęcia i filmy dokumentujące sceniczne tożsamości najśłynniejszej warszawskiej drag queen, która wcielała się w takie postaci jak Violetta Villas, Warszawska Syrenka czy Hanka Ordonówna. Garderoba Kim Lee – jako miejsce i kolekcja strojów zarazem – stała się inspiracją dla artystki Agaty Zbylut. Jej projekt dokumentacyjno-artystyczny stanowi drugą część wystawy. Historia Kim Lee to także opowieść o doświadczeniu przynależności do dwóch grup: mniejszości wietnamskiej w Warszawie i społeczności LGBTQ+.

Wystawie towarzyszyć będzie bogaty program wydarzeń: pokazów filmowych, spotkań, oprowadzań i warsztatów antydyskryminacyjnych. Kuratorką wystawy jest Magdalena Staroszczyk.

Zgruzowstanie Warszawy 1945–1949, siedziba główna Muzeum Warszawy, 30.03–10.09.2023

Warszawa powstała z gruzów. Materiały użyte do odbudowy tkanki miejskiej pochodziły z ruin, a życie stolicy w pierwszych latach po wojnie toczyło się wokół rozbiórek, pozyskiwania i przerabiania tego, z czego potem można było budować na nowo.

Wystawa *Zgruzowstanie Warszawy 1945–1949* ukazuje unikalny materialny charakter miasta odradzającego się wspólnym wysiłkiem. Prowadzi przez proces przemiany ruin w gruzy, a gruzów w materiały budowlane, z których warszawianki i warszawiacy tworzyli przyszłość swoją i powojennej Warszawy. Społeczne, ekonomiczne i architektoniczne relacje powstawały przy odgruzowywaniu, wyburzaniu ruin, odzyskiwaniu cegieł i żelaza, produkcji gruzobetonu. To nowe spojrzenie na założycielski mit Warszawy i jedną z najbardziej fascynujących kart jej historii. Pokazane zostaną oryginalne gruzy i materiały odbudowy (kamień, ceramika, cegły, gruzobeton), fotografie, grafiki, malarstwo, dokumenty archiwalne, mapy i infografiki, a także materiały audiowizualne (kroniki filmowe i nagrania historii mówionej) oraz współczesne dzieła sztuki.

Muzeum Warszawy wyda także książkę pod redakcją kuratora Adama Przywary, a wystawie towarzyszyć będzie bogaty program wydarzeń: oprowadzań autorskich, warsztatów, spacerów i wycieczek rowerowych, tydzień filmowy oraz dzień debat i wykładów. Dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i w spektrum autyzmu przygotowane zostaną treści w języku prostym i przewodnik po wystawie. Powstaną tyflografiki wybranych obiektów wraz z audiodeskrypcjami oraz teksty w druku powiększonym i alfabetem Braille'a. Prowadzone będą również integracyjne działania edukacyjne we współpracy z ekspertami (Fundacja Dostępnej Kultury Wizualnej – Wielozmysty, Fundacja SYNAPSIS) oraz grupami docelowymi (szkoła w Laskach i Zespół Szkół Specjalnych nr 105 w Warszawie).

Kolej na Pragę, Muzeum Warszawskiej Pragi, 27.04–15.10.2023

W drugiej połowie XIX wieku kolej odegrała kluczową rolę w rozwoju prawobrzeżnej Warszawy i okolic. Uruchomienie dalekobieżnych dróg żelaznych uczyniło z warszawskiej Pragi ważny węzeł kolejowy. Tańszy import i eksport towarów przyciągnął przemysł, a nowo powstałe kolejki wąskotorowe Markowska i Jabłonowska dowoziły nowych warszawiaków i cegłę na praskie domy, ułatwiały też dostęp do podwarszawskich lotnisk. Aktualnie transport kolejowy powraca do łask – jest ekologiczną alternatywą dla lotnictwa i samochodów.

Wystawa o dawnych dworcach, pociągach, klimacie podróży i wizjach przyszłości otworzy się końcem kwietnia w Muzeum Warszawskiej Pragi. Kuratorka: Anna Mizikowska.

Marta Romankiv, warszawska odsłona projektu *Eurowarsztat*, Galeria Rynek 30, 9.03–30.07.2023

Eurowarsztat to otwarty projekt Marty Romankiv – urodzonej we Lwowie artystki, która od wielu lat mieszka, studiuje i pracuje w Polsce. W ramach swojego działania pyta migrantów i migrantki o to, jak widzą przyszłość Europy – oddaje im przestrzeń i głos, tak często marginalizowany w debacie publicznej. Na zarejestrowanych przez artystkę nagraniach migranci i migrantki z różnych części świata opowiadają o braku sprawczości politycznej, ograniczonych prawach obywatelskich i licznych nierównościach, z którymi stale muszą się mierzyć. Wspólnie zastanawiają się, co Unia Europejska może zrobić, aby polepszyć jakość życia osób mieszkających i pracujących na jej terenie, ale nieposiadających europejskich paszportów.

Projekt zakłada prezentację kilku zarejestrowanych wcześniej wywiadów (m.in. w Krakowie i Poznaniu) oraz realizację kolejnych w Galerii Rynek 30. Ma charakter partycypacyjny i otwarty, jest fragmentem rozprawy doktorskiej artystki. Wcześniej był pokazywany m.in. w Pawilonie Poznań.

Wydarzenia specjalne

365. Urodziny Pragi, Muzeum Warszawskiej Pragi, 10–12.02.2023

Urodziny Pragi to impreza zainicjowana kilkanaście lat temu przez praskie społeczniczki i społeczników, a obchodzona 10 lutego – w rocznicę nadania Pradze praw miejskich w 1648 roku. W tym roku wraz z organizacjami pozarządowymi oraz mieszkankami i mieszkańcami Pragi przyjrzymy się historycznym aspektom tego wydarzenia i temu jak warszawska Praga zmieniała się przez te lata i jaka jest dziś. Do Muzeum Warszawskiej Pragi zapraszamy na oprowadzanie po wystawie stałej, otwarte warsztaty, podczas których będzie można poćwiczyć kaligrafię, naśladować liternictwo i styl, w jakim królewscy urzędnicy sporządzili akt nadania praw miejskich, a także przygotować kolorowe pop-upy z praskimi motywami czy wziąć udział we wspólnym haftowaniu praskiego sztandaru. Będzie też okazja do przyjrzenia się uważnie faksymile nadania Pradze praw miejskich – bardzo dokładnej kopii dokumentu, które Muzeum prezentuje na wystawie oraz przeanalizowania zapisów tego przywileju.

Ferie zimowe w Muzeum Warszawskiej Pragi

Wystawa EkoEksperymentarium to znakomity pomysł na ferie w mieście! W weekendy odbywać się będą rodzinne warsztaty: 18.02 o warzywach i owocach, a 25.02 upcyklingowe warsztaty z artystką i ilustratorką Joanną Czaplewską.

Gabinet Świadectw Getta Warszawskiego i książka *Antologia spojrzeń. Świadectwa wizualne z getta warszawskiego*

Historia żydowskiej ludności Warszawy oraz tragicznych skutków wielkiej akcji likwidacyjnej i powstania w getcie warszawskim zostanie opowiedziana w nowym gabinecie w ramach wystawy głównej Muzeum Warszawy. Obecność społeczności żydowskiej – najliczniejszej mniejszości wyznaniowej i etnicznej w Warszawie od czasów nowożytnych po drugą wojnę światową – przewija się w wielu miejscach ekspozycji. Otwarcie **Gabinetu Świadectw Getta Warszawskiego** upamiętni 80. rocznicę wybuchu powstania w getcie.

Muzeum Warszawy we współpracy z Żydowskim Instytutem Historycznym przygotowało także publikację *Antologia spojrzeń. Świadectwa wizualne z getta warszawskiego*. Książka zawiera wybór ponad 200 fotografii autorów żydowskich, polskich i niemieckich, w większości wcześniej niepublikowanych. Towarzyszą im eseje Anny Duńczyk-Szulc, Agnieszki Kajczyk, Janiny Struk i Tomasza Szerszenia.

70. rocznica odbudowy Starówki

Pierwszy etap odbudowy warszawskiej Starówki zakończył się 22 lipca 1953 roku. 70 lat później, w weekend 21–23 lipca 2023 roku, Muzeum Warszawy i Centrum Interpretacji Zabytku, obchodzące dekadę działalności, zaproszą warszawiaków i warszawianki na rodzinne świętowanie. Odbędą się koncerty i spektakle plenerowe, parada, potańcówka, odkrywanie tajemnic odbudowy z konserwatorami i liczne spacerzy, wykłady i gry miejskie. Pokazane zostaną także unikalne materiały archiwalne z okresu odbudowy w formie projekcji dostępnych z Rynku Starego Miasta.

Elementem obchodów będzie działanie Pauliny Włostowskiej w ramach cyklu *Interwencje* w Gabinecie Zmiennym. Włostowska, malarka i autorka zinów, stworzy mural nawiązujący do malowidła Wojciecha Fangora *Kucie kos* z 1954 roku, które znajduje się na wystawie stałej.

Festiwal WARSZAWA W BUDOWIE

Od 2023 roku Muzeum Warszawy i Muzeum Sztuki Nowoczesnej będą naprzemiennie przygotowywać kolejne odsłony **festiwalu WARSZAWA W BUDOWIE**. Piętnastą edycję zorganizuje Muzeum Warszawy. Festiwal potrwa od 22 września do 22 października, a wystawa w Muzeum Woli z nim związana – aż do 24 marca 2024 roku. Podczas festiwalu odbędą się działania artystyczne,

warsztatowe, debaty, spacery i wykłady w różnych lokalizacjach na terenie miasta. Kuratorzy: Wanda Kaczor, Konrad Schiller i Marta Żakowska.

Dzień Pamięci o Cywilnej Ludności Powstańczej Warszawy – instalacja multimedialna Krzysztofa Wodiczki w Sali Świadectw w Izbie Pamięci

W Dzień Pamięci o Cywilnej Ludności Powstańczej Warszawy, 2 października 2023 roku, w Izbie Pamięci przy Cmentarzu Powstańców Warszawy na Woli otwarta zostanie wystawa stała, a na niej instalacja wizualna artysty Krzysztofa Wodiczki. Tego dnia zostaną także odsłonięte kolejne nazwiska ofiar na Murze Pamięci.

Kino Syrena

W 2023 roku w Kinie Syrena odbędą się cztery cykle filmowe powiązane z wystawami czasowymi w Muzeum Warszawy i oddziałach. Projekcjom będą towarzyszyć dyskusje z ekspertami i ekspertkami oraz twórcami i twórczyniami filmów.

Centrum Fotografii

Nowy projekt Muzeum Warszawy, w ramach którego online zostaną udostępnione albumy, fotografie odbudowy i zniszczeń (m.in. Leonarda Jabrzemskiego) oraz zdjęcia Aleksandra Minorskiego. Realizowane będą badania publiczności, a także pilotażowe projekty włączające młodzież i środowisko g/Głuchych. Pod koniec sierpnia w odbędzie się **Noc fotografii** – pokaz prac nagrodzonych w konkursie dla debiutujących fotografów.

Portal *Kolekcje Muzeum Warszawy*

Na portalu *Kolekcje* będą publikowane artykuły kontekstowe, wykorzystujące zbiory Muzeum Warszawy w narracjach o funkcjonowaniu miasta i historii dawnej Warszawy. Będzie można przeczytać o wizualności Warszawy w PRL-u i obejrzeć zbiory fotografii sklepów, kawiarni i reklam z lat 60. i 70. XX wieku.

Premiery wydawnicze

Drugie wydanie ***Legend warszawskich*** już w księgarniach i sklepie internetowym Muzeum Warszawy! *Legenda warszawska. Antologia* to ponad sześćsetstronicowa i bogato ilustrowana publikacja, obejmująca 61 tekstów powstałych od połowy XIX wieku do drugiej dekady XXI wieku, która daje czytelnikom dostęp do legendarnych dziejów Warszawy w powiązaniu z topografią współczesnego miasta. Patrząc przez pryzmat legend, można dostrzec ukryty wymiar znanych miejsc, a na wydarzenia i postaci z przeszłości spojrzeć w nowym świetle.

Zgruzowstanie. Przeszłość i przyszłość ruin w architekturze miasta pod redakcją Adama Przywary towarzyszyć będzie wystawie *Zgruzowstanie Warszawy 1945–1949*. Książka przedstawia szerzej temat gospodarki cyrkularnej materiałami w architekturze na przykładzie ponownego wykorzystania gruzów do odbudowy powojennej Warszawy. Opracowanie pozwala zrozumieć szerszy kontekst historyczny zagadnienia przez odniesienie do okresu międzywojennego i współczesności. Zawiera teksty z dziedzin antropologii, historii architektury i sztuki, zilustrowana jest fotografiami historycznymi m.in. ze zbiorów Muzeum Warszawy, a także zdjęciami przedstawiającymi współczesne realizacje architektury zrównoważonej środowiskowo w Europie.

W przygotowaniu **Krótką historią Warszawy**, w której Jerzy Kochanowski w przystępny sposób pokazuje, jak powstawało miasto, co spowodowało, że akurat Warszawa stała się centrum istotnych wydarzeń, przybliży wloty i upadki miasta, tworzącą i zmieniającą się tożsamość stolicy. Oprócz ważnych faktów historycznych znajdziemy tu opisy życia codziennego mieszkańców, opowieści o budynkach, ludziach, miejscach i rzeczach. Atrakcyjne ilustracje powstaną na podstawie zbiorów Muzeum Warszawy.

Edukacja: dzieci, dorośli, nauka języka polskiego

Lekcje muzealne

Muzeum Warszawy zaprasza szkoły na lekcje muzealne, spacer, gry miejskie, oprowadzania, a także zajęcia online oraz realizowane w klasach. Uczniowie i uczennice są angażowani działaniami interaktywnymi, grami, zagadkami, działaniem twórczym, tak, by wizyta w muzeum stanowiła niezapomniane przeżycie.

Lekcje i zajęcia prowadzone przez Muzeum Warszawy i jego oddziały łączą treści historyczne, obyczajowe i społeczne. Tematy dotyczą miasta i jego przeszłości, ale też przyszłości i ważnych zagadnień, takich jak postawy obywatelskie czy nowoczesny patriotyzm.

Każda niedziela to w Muzeum Warszawy **Niedziela z opowieścią!** Autorskie oprowadzania po wystawie głównej odkryją jej sekrety, pobudzą wyobraźnię i kreatywność.

Od 2023 roku raz w miesiącu na wystawie stałej odbywać się będą także **oprowadzania dostępne** dla osób z niepełnosprawnością wzroku (audiodeskrypcja, dotykanie, pomoce dotykowe).

Warszawiacy przy pracy to cykl warsztatów dla rodzin realizowany w siedzibie głównej i oddziałach Muzeum Warszawy jako wspólna oferta. W czasie zajęć prezentowana jest specyfika dawnych i współczesnych zawodów warszawiaków i warszawianek, powstają także przedmioty „majstersztyki”, nawiązujące tematycznie do omawianych zawodów.

Poznajmy się w Warszawie – już trzecia edycja popularnego cyklu spotkań dla nowych mieszkańców i mieszanek Warszawy. W programie: warsztaty językowo-kulturowe w różnych oddziałach Muzeum Warszawy, konsultacje z ekspertami pomagające odnaleźć się w nowym mieście (prawo, praca, edukacja).

Nowe propozycje to m.in. **Młodzieżowy Klub Opowiadaczy**, **warsztaty architektoniczne**, podczas których powstaną makiety, czy **warsztaty animacji poklatkowej**. Muzeum Warszawy dołączyło ponadto do stołecznego **Klubu Kulturalnego** – to cykl spotkań w warszawskich instytucjach kultury, a także spacerzy przygotowane dla osób, których pierwszym językiem komunikacji nie jest język polski.

Rysunkowe czwartki i **Szpicownik warszawski** to propozycje dla kreatywnych, szukających kameralnych grup i swobodnej atmosfery. *Rysunkowe czwartki* to warsztaty, na których uczymy rysunku poprzez ćwiczenie szkicowania elementów natury i pejzażu, studium postaci ludzkiej oraz przedmiotów. *Szpicownik warszawski* to zajęcia na wystawie głównej *Rzeczy warszawskie*, w różnych technikach i z użyciem różnorodnych narzędzi.

Nieustająco zapraszamy wolontariuszy! Interesuje Cię Warszawa? Chcesz dowiedzieć się, jak działa instytucja kultury i włączyć się w jej działania? Chcesz współtworzyć ważne miejsce na mapie stolicy? Wolontariat w Muzeum Warszawy to doskonała okazja, by w niecodzienny sposób poszerzać wiedzę o mieście, sprawdzić się w nowych zadaniach, a także nawiązać znajomości z osobami o podobnych zainteresowaniach. Zapraszamy młodzież (od 13. roku życia), dorosłych, seniorów.

Centrum Interpretacji Zabytku

Centrum Interpretacji Zabytku w 2023 roku będzie kontynuować szerokie działania edukacyjne skierowane głównie do dorosłych, realizowane w ramach kształcenia ustawicznego (*long life learning*).

Warszawskie wtorki to spotkania, których celem jest popularyzowanie tematyki warszawskiej oraz problematyki z obszaru ochrony zabytków, muzeologii, historii sztuki czy szeroko rozumianych badań nad miastem.

Środy z dziedzictwem to cykl wykładów dla dorosłych, których celem jest upowszechnianie wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów wpisanych na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

W 2023 roku Centrum Interpretacji Zabytku obchodzić będzie 10. rocznicę powstania, a Starówka – 70. rocznicę odbudowy! Obie okazje będą hucznie świętowane. Więcej informacji wkrótce.

Biblioteka Muzeum Warszawy kontynuuje działania związane z językową edukacją muzealną. Współorganizuje Letnią Szkołę Języka Polskiego i Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego oraz realizuje językowy projekt międzypokoleniowy. Ukaże się także kolejna publikacja do nauki języka

polskiego jako obcego: *Muzeum – instrukcja obsługi* na poziomie biegłości językowej A2. Obecnie trwa również projekt *Wstuchaj się w muzeum*, w ramach którego studentki i studenci UW na zajęciach z języka polskiego jako obcego poznają Muzeum Warszawy, jego ekspozycję i wybrane oddziały, a na tej podstawie stworzą autorskie audioprzewodniki.

Ponadto odbędą się kolejne edycje konkursów literackich: ósma edycja Varsavianistycznego Konkursu Literackiego skierowanego do dzieci i młodzieży (w tym roku pod hasłem „Warszawa gra!”) oraz druga edycja Międzynarodowego Konkursu Literackiego dla obcokrajowców uczących się języka polskiego.

Muzeum Warszawskiej Pragi kontynuuje projekt *Prawobrzeźni*, w ramach którego odbędą się wydarzenia i powstaną materiały popularyzacyjne. Gromadzone będą także relacje, wspomnienia, pamiętki, dokumenty i fotografie. W pracowni rzemieślniczej PraRzemka zorganizowane zostaną warsztaty i kursy, tak jak w poprzednich latach w ramach cyklu *Wykonane na prawym brzegu. Rzemieślnicy*.

Scena Letnia będzie już piątą edycją popularnego cyklu wydarzeń. Latem odbędą się koncerty, spektakle i pokazy artystyczne dla dorosłych i najmłodszych mieszkańców Warszawy.

Muzeum Woli

W ramach prac prowadzonych wokół „Małego Przeglądu” Muzeum Woli wraz z pracownią Korczakianum zorganizują seminaria i spotkania z badaczami i naukowczyniami zajmującymi się dzieciństwem w Polsce. Ich celem będzie wypracowanie formuły działań angażujących młodzież w badania nad dzieciństwem w Warszawie oraz przygotowanie wystawy poświęconej tej tematyce.

Grupa Dekonstrukcyjna to rozpoczęty w 2021 roku program działań włączających narzędzia performatywne do programu muzeum. Jego celem jest angażowanie publiczności, a także refleksyjne i krytyczne odnoszenie się do współczesnych form upamiętniania i mediów pamięci zbiorowej (szczególnie grup rekonstrukcji historycznej). Działania odwołują się do praktyk sztuk społecznych, łączą osoby aktywne w polu sztuki i nauki z publicznością w taki sposób, by stworzyć przestrzeń swobodnej wymiany wiedzy, myśli, doświadczeń.

Muzeum Farmacji zaprasza na lekcje muzealne, oprowadzania tematyczne, spacerobotaniczne, warsztaty dla osób indywidualnych i rodzin z dziećmi (np. *Bal farmaceutek* – cykl spotkań podejmujący temat wybitnych postaci kobiecych w historii farmacji czy *Puder, mydło i... kogutek!* – oprowadzanie tematyczne wokół opakowań po środkach leczniczych i drogerijnych, których nabycie było możliwe w dawnych aptekach).

W 2023 roku we współpracy z Polskim Towarzystwem Farmaceutycznym powstanie baza historii mówionych warszawskich farmaceutek i farmaceutów. Wybrane wątki z zebranego materiału zostaną zmontowane w słuchowisko i udostępnione na stronach Muzeum.

W **Muzeum Drukarstwa Warszawskiego** odbywać się będą oprowadzania, lekcje muzealne oraz warsztaty dla dorosłych i rodzinne. Będzie można nauczyć się techniki litografii, marmurków czy poznać podstawy sztuki introligatorskiej. Uczestnicy i uczestniczki uszyją też własny notes, uplotą makramowe zakładki, stworzą kolaże i ziny. Nowość w programie to cykl wykładów edukacyjnych, związanych z drukarstwem i obszarami pokrewnymi – edytorstwem, introligatorstwem czy grafiką.

Muzeum – Miejsce Pamięci w Palmirach jest współorganizatorem ogólnopństwowych wydarzeń rocznicowych, upamiętniających ofiary potajemnych egzekucji z okresu drugiej wojny światowej. W programie lekcji muzealnych m.in. *Patriotki – biografie kobiet zamordowanych w Kampinosie* i *Gwiazdy pośród krzyży – żydowskie ofiary egzekucji*. W ramach 160. rocznicy powstania styczniowego odbędą się spacerunki po Warszawie i Puszczy Kampinoskiej, a także warsztaty z tworzenia żałobnej biżuterii.

Zorganizowane zostaną również wieczory poetyckie dla rodzin palmirskich i zaproszonych gości *Niech nie zgaśnie pamięć*. Goście i goście ze Stowarzyszenia Pamięci Powstańców Oddziałów Specjalnych „Jerzyki” przedstawią sylwetkę jednego ze współpracowników Janusza Korczaka – Jerzego Strzałkowskiego. Przeprowadzony zostanie cykl spotkań z powstankami i powstańcami, realizowany we współpracy z Domem Powstańców na ulicy Nowolipie 22, prezentujący historie warszawskie sprzed drugiej wojny światowej.

Co w drugiej połowie roku?

Trzy kolejne zaplanowane wystawy to ekspozycja inspirowana tekstami filozofa Waltera Benjamina, prezentacja niesłusznie zapomnianego artysty żydowsko-polskiego pochodzenia oraz historii życia wyjątkowych mieszkanek warszawskiej Pragi.

Twórczość Waltera Benjamina (a w szczególności teksty *Dzieciństwo jako kryzys* oraz *Berlińskie dzieciństwo na przełomie wieków*) będzie podstawą wystawy w Galerii Rynek 30 i ścieżki zwiedzania na wystawie stałej. Wydarzenia towarzyszyć będą międzynarodowej konferencji benjaminowskiej, organizowanej we wrześniu 2023 roku w Warszawie przez Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Instytut Humanistyczny i Uniwersytet SWPS pod auspicjami International Walter Benjamin Society. Kuratorka wystaw: Zofia Rojek we współpracy z Adamem Lipszycem i Katarzyną Bojarską.

Moï Ver – czyli Moshe Vorobeichic – to bohater monograficznej wystawy przygotowanej przez Centre Pompidou i Muzeum Warszawy. Moï Ver to do tej pory nieodkryty awangardowy malarz i fotograf, absolwent Bauhausu, uczeń Fernanda Légera i László Moholy-Nagya. Na pokaz złoży się ponad trzysta fotografii, obrazów, plakatów i publikacji pochodzących z archiwum artysty i kilku międzynarodowych kolekcji. Otwarcie w październiku 2023 roku. Kuratorki: Karolina Ziębińska-Lewandowska, Julie Jones.

Prawobrzeżne to niezwykle kobiety, których życie w różnorodny sposób splotło się z dzielnicami Warszawy leżącymi „po drugiej stronie” Wisły. Ich sylwetki i życiowe wybory, sposoby realizacji własnych celów i marzeń w różnych czasach posłużą za punkt wyjścia do dyskusji nad sposobem postrzegania i kreowania dziedzictwa miasta i jego wizerunku. Wystawa wyrasta z realizowanego w Muzeum Warszawskiej Pragi od 2015 roku projektu *Prawobrzeżni*. Kuratorka: Jolanta Wiśniewska.

Aktualne wystawy czasowe

***Błysk, mat, kolor. Fotografia i Warszawa lat 90.*, siedziba główna Muzeum Warszawy, do 19.02.2023**

Lata 90. XX wieku to czas kontrastów, zmian i przełomów. Zapewne najpełniej został utrwalony na fotografiach. Zdjęcia profesjonalne i amatorskie, fotografia reporterska i artystyczna tworzą fascynujący portret Warszawy lat 90. Ponad tysiąc zdjęć i filmów autorstwa niemal stu twórców i twórczyń, w tym Edwarda Hartwiga, Chrisa Niedenthala, Tadeusza Rolkego, Krzysztofa Millera, Anny Beaty Bohdziewicz, Anny Musiałówny, Anny Białej czy Marcela Łozińskiego można zobaczyć do 19 lutego.

Ostatnie tygodnie trwania wystawy to także szereg ciekawych wydarzeń specjalnych:

BAŁUK GADA O LATACH 90. to dziesięć podcastowych rozmów o szczególnej dekadzie w najnowszej historii Polski. Reporter i podcaster Kamil Bałuk rozmawia z zaproszonymi gośćmi o kulturze i sztuce – właśnie w latach 90. Z ludźmi, którzy w tamtym czasie ją współtworzyli, i z ekspertami, którzy patrzą na tę dekadę dziś. Wśród gości i gościń: Anna Musiałówna, Tomasz Sikora, Michał Matys i Piotr Lipiński, Olga Drenda, Mariusz Szczygieł.

SPOTKANIA FILMOWE Z KAJĄ KLIMEK: 12 stycznia w Kinie Syrena pokaz filmu *Usłyszcie mój krzyk* i spotkanie z reżyserem Maciejem Drygasem; 2 lutego film *Pajęczarki* i spotkanie z aktorką Marią Pakulnis.

OPROWADZANIA: 22 stycznia po wystawie oprowadzi **Magda Szcześniak**, a w lutym **Ewelina Bartosik** (5 lutego) i **Patrycja Jastrzębska** (11 lutego), odbędą się też ostatnie oprowadzania kuratorskie (12 i 19 lutego).

DEBATY: 26 stycznia debata o fotografii amatorskiej, w której udział wezmą Witold Kanicki, Agnieszka Pajączkowska i Igor Omulecki, a poprowadzi ją kuratorka wystawy Karolina Puchała-Rojek.

9 lutego debata **Kontrasty lat 90. – o fotografowaniu nierówności** prowadzona przez Olę Gitkiewicz. Gośćmi będą fotografowie: Kacper Krajewski i Anna Musiałówna.

SPACER FOTOGRAFICZNY: 28 stycznia spacer fotograficzny z Błażem Brzostkiem śladami warszawskiego transportu lat 90.

WARSZTATY: 28 stycznia autorskie warsztaty krytyczno-fotograficzne Agnieszki Pajączkowskiej o sposobach patrzenia na fotografię.

Biuro Odbudowy Ukrainy, Gabinet Zmienny w siedzibie głównej Muzeum Warszawy, do 2.07.2023

Na pytanie, jaka ma być Ukraina po wojnie, nie ma jednoznacznej odpowiedzi. Architekt i artysta Petro Vladimirov zaprosił do wspólnych rozważań ukraińskich ekspertów z dziedziny architektury, urbanistyki, prawodawstwa i ochrony zabytków. Odbudowa Ukrainy już się rozpoczęła. Choć trwa wojna, widać działalność wolontariuszy, którzy odgruzowują miasta i naprawiają zbombardowane domy na wyzwolanych terenach. W tle odbywa się mniej widoczna praca instytucjonalna – tworzenie ram organizacyjnych i prawnych odbudowy kraju.

Od stycznia do maja raz w miesiącu organizowane będą **spotkania online** z simultanicznym tłumaczeniem ukraińsko-polskim, dotyczące m.in. działań Domu Odbudowy Ukrainy, kwestii ochrony dziedzictwa, dylematów związanych z odbudową architektury okresu stalinowskiego czy reform samorządowych w Ukrainie. Poprowadzą je Agnieszka Lichnerowicz i Alina Makarczuk.

Nie miałyśmy szczęśliwej gwiazdy, zapaliłyśmy własną. Herstorie warszawskie, Galeria Rynek 30 w siedzibie głównej Muzeum Warszawy, do 29.01.2022

Wystawa przybliży herstorie dwunastu kobiet związanych z Warszawą, dzięki którym nastąpiły zmiany w życiu społecznym, politycznym i kulturowym. Pokaz został przygotowany przez studentki i studentów Wydziału Zarządzania Kulturą Wizualną warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych w oparciu o obiekty z kolekcji Muzeum Warszawy.

Wśród herstorií znajdziemy opowieść o pierwszym zakładzie introligatorskim dla kobiet, ukrywaniu społeczności żydowskiej w warszawskim zoo w czasie Zagłady, zarabiającej na całą rodzinę prababci czy ambitnych lekkoatletkach z Polonii Warszawa. Najstarsza z przedstawionych emancypantek urodziła się w drugiej połowie XIX wieku, najmłodsza żyje do teraz. Józefa Bojanowska, introligatorka i redaktorka; Eufemia, legendarna modelka aktów warszawskiej ASP; prekursorka fotografii Jadwiga Golcz; współpracowniczka Korczaka Stefania Wilczyńska czy tancerka baletowa Danuta Kwapiszewska – to tylko kilka z bohaterek wystawy.

W styczniu odbędzie się **oprowadzanie kuratorskie** (12 stycznia) i finałowy **warsztat z Dobrochną Kałą z herstorií mówionej dla nastolatek** (29 stycznia).

EkoEksperymentarium, Muzeum Warszawskiej Pragi, do 26.02.2023

W Muzeum Warszawskiej Pragi można eksperymentować i uczyć się, jak dbać o planetę. Niestampowa wystawa o ekologii – *EkoEksperymentarium* – pozwala sprawdzić, jak nasze codzienne, małe czynności mogą pomóc środowisku. *EkoEksperymentarium* jest zbudowane na planie mieszkania: w salonie łąpiemy wampiry energetyczne i poznajemy sposoby na oszczędzanie prądu, w łazience wykorzystujemy każdą kroplę wody, w kuchni dzielimy się sposobami na gotowanie *less waste*, a w sypialni przeglądamy rzeczy i zastanawiamy nad tym, dlaczego warto mieć mniej. Poprzez świetną zabawę mali i duzi odkrywcy poznają sprytne sposoby na to, jak być eko na co dzień.

kontakt dla mediów:

Aleksandra Migacz

Dział Promocji, Sprzedaży i Sponsoringu Muzeum Warszawy

+48 22 277 43 45

aleksandra.migacz@muzeumwarszawy.pl